

OBSAH.

KNIHA I.

VÍTĚZSTVÍ CÍRKVE.

HLAVA PRVNÍ.

Persekuce.

Nazejtří bitvy Bělohorské. — Ferdinand II. a vůdcové restaurace katolické. — Popravy. — Konfiskace a zkáza staré šlechty. — Plány protireformační. — Nuncius Caraffa. — Lamormain a jesuité. — Kardinál Harrach. — Missionáři a vojáci. — Katolictví prohlášeno za jediné náboženství zemské. — Obrácení měst. — Sedláci

1

HLAVA DRUHÁ.

Obnovené zřízení zemské r. 1627.

Přípravy ku převratu státnímu. — Povahy nové ústavy: samospráva království je zachována sice v zásadě, ale ohrožena pokroky moci panovnické. — Zřízení moci veřejné: kancelář česká, místodržící královští a nejvyšší úředníci zemští. — Sněmy, jejich složení, velmi těsné obmezení jejich úřední pravomoci; jejich moc skutečná. — Pokrok šlechty za nástupců Ferdinanda II.

84

HLAVA TŘETÍ.

Projekt království Českého.

Emigrace česká a její neutuchující naděje; protestantism evropský: radikálové a mírní. — Valdstein: jeho mládí, jeho vévodství Friedlandské, jeho první generalát a jeho sesazení. — Gustav Adolf: kurfiřt Jan Jiří, Sasové v Praze. — Druhý generalát Valdsteinův. První styky jeho se Sasy a Švédy. — Záměry Kinského a Trčky. — Váhání Valdsteinovo: karastrofa Chebská. — Nové konfiskace. — Konečná porážka protestantismu českého

102

HLAVA ČTVRTÁ.

Konec války třicetileté.

Ferdinand III. — Všeobecné vysílení: zmírnění vlády despotické, nový způsob propagandy katolické. — Kardinál Harrach. — Poslední léta války. — Baner: nový pokus o osvobození. Torstenson. — Königsmark a obležení Prahy. — Mír Vestfálský. — Konečné opuštění protestantů českých. — Emigranti. — J. A. Komenský: jeho nauky filosofické, jeho metoda paedagogická. — Odkaz Jednoty bratrské světu. — Následky války: hmotná a mravní zkáza království 160

KNIHA II.

ABSOLUTISM KATOLICKÝ.

HLAVA PRVNÍ.

Triumf Tovaryšstva Ježíšova.

Stav náboženský v zemi po r. 1648. — Strana prudkých: Caramuel z Lobkovic. Mírní: kardinál Harrach; jesuité. — Zakročování státu: reformace úřední r. 1650—1657. — Nastoupení Leopolda I. na trůn: kacířství trvá již jen po různu, a kněžstvo stará se o zabezpečení své vlády nad dušemi. — Arcibiskupové Pražští: jejich správa; s jakými nesnázemi se potkávají; stav far. — Missionáři: povaha a příčiny jejich úspěchů; způsob obracování na víru katolickou. — Pokrok Tovaryšstva Ježíšova: jeho vliv převážný, jeho bohatství 227

HLAVA DRUHÁ.

Stav politický a sociální za Leopolda I.

Přes pokroky moci ústřední Čechy zůstávají až do Marie Teresie královstvím autonomním, a přes rozvoj moci královské šlechta zachovává tu velmi rozsáhlá práva. — Leopold I.: jeho povaha, jeho hlavní rádci. — Marné pokusy o zřízení ústřední správy; síly sjednocovací: dvůr, vojsko, komora dvorská, zákonodárství. — Správa zemská. Kancelář česká, místodržitelství. — Sněmy, jejich pravomoc a slabost. — Hejtmané krajští. — Hmotné a mravní následky nečinnosti a malomoci vlády. — Vysoká šlechta a latifundia. — Města: zkáza politického vlivu a autonomní správy jejich, úpadek hospodářský a poklesnutí povah. — Sedláci: robota. — Hrubost a surovost mravů; tuláci; čarodějníci 265

HLAVA TŘETÍ.

Život duševní; pokroky němčiny.

Vlivy cizí: jejich užitek a hrozící nebezpečnosti. — Školy: gymnasia a jesuité. Úplný úpadek university. — Censura. — Zánik všeho života literárního. — Němci a Slované: Čechové zachovávají si téměř své hranice zeměpisné; vsakování jazyka německého. — Odpor národní: Pešina a Balbín 329

HLAVA ČTVRTÁ.

Poslední Habsburkové.

Ohlas válek proti Francii a Turecku v Čechách. Povstání selské r. 1680. Požáry. — Konečné podrobení Uher zahajuje novou dobu v dějinách Rakouska; počátky dualismu. — Pokroky Pruska vedou Habsburky ku pokusu o pevnější zřízení své moci. — Karel VI. a pragmatická sankce. — Poslední úsilí o zřízení jednoty mravní: Zinzendorf a bratři moravští. Nová persekuce protestantů; jesuita Koniáš. — Kanonisace Jana Nepomuckého: vrchol moci jesuitů. — Hrozná následky jejich vlivu, zkáza všeho života duševního a mravního. — Rozšíření moci ústřední. Hospodářská politika Karla VI. a pokroky průmyslu českého. Nebezpečnost a prospěchy tohoto obrození hospodářského. První paprsek nového ducha. Sporck a svobodní zednáři 359

KNIHA III.

OSVÍCENÝ DESPOTISM.

HLAVA PRVNÍ.

Války slezské.

Smrt Karla VI. Marie Teresie. — Vpád pruský do Slezska. — Pokus o království České: Karel VII. Bavorský. Smělý čin Chevertův; francouzská okupace Prahy. — Mír Vratislavský: vydání Slezska Prusku. — Obležení Prahy a ústup chebský. — Touha Marie Teresie po odvetě. — Ctižádostivé snahy Bedřicha II. Prusové v Praze. — Války slezské značí počátek nové doby v dějinách rakouských: úloha Marie Teresie; Kounic. — Válka sedmiletá. Utrpení země české 429

HLAVA DRUHÁ.

Centralism a byrokracie.

Počátky dualismu. — Reforma finanční. Haugvitz a Chotek. Zrušení dvorské kanceláře české a splynutí zemí českých se zeměmi rakouskými. — Místodržitelství pražské nahrazeno deputací královskou: vláda byrokratická; hejtmané krajští. Ráz nové vlády: její slabost. — Úchvaty moci královské: nové daně. — Zákonníky a soudy. — Národní hospodáři: Justi a Sonnenfels. — Ústřední rada komerční 470

HLAVA TŘETÍ.

Josef II.

Jeho povaha a vychování. — Moc soustředěná v rukou panovníkových. — Konečná zkáza samosprávy české: potlačení stavů; přeměna gubernia; upuštění od systému kollegiálního a zřízení byrokracie. Úředníci: jejich závislost a liknavost. — Reformy soudní. — Potlačení svobod měst-

ských. — Sedláci: vzrůstající jejich bída. Hlad r. 1770 a bouře r. 1775. Patent z r. 1775 a systém Raabův. — Edikt z r. 1781 a nové postavení sedláků. — Svoboda průmyslová a protekcionism 496

HLAVA ČTVRTÁ.

Církev a stát.

Josefinism. — Filosofové v Rakousku za Marie Teresie: zrušení řádu jezuitského, opravy ve školství. — Pronásledování náboženské: sekty mystické. — Toleranční patent z roku 1781: jeho význam a meze. — Politika Josefa II. vůči církvi. — Jeho spojenci: filosofové a svobodní zednáři. — Podrobení duchovenstva samovládě královské: generální semináře. Zrušení klášterů 539

HLAVA PÁTÁ.

Germanisace. — Leopold II.

Josef II. a české národní vědomí. — Germanisace za Marie Teresie: školy. — Josef II. provádí touž soustavu, ale s větším úsilím. Pokrok němčiny ve škole a ve správě. — Všeobecná nespokojenost: politika zahraniční; povstání v Nizozemí a kvasení v Uhřích. — Obnova mocnářství Leopoldem II. — Remonstrace stavů českých a moravských: liberálové a feudálové. Leopold zachovává hlavní opravy svého bratra. — Vlastenci čeští: založení stolice jazyka českého v Praze. — Červánky nové doby 564